

Odpovědnost státu za škodu

Účelem náhrady nemajetkové újmy způsobené nepřiměřeně dlouhým řízením je kompenzace stavu nejistoty, do níž byl poškozený v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení uveden a v níž byl tak udržován; odškodňována je újma způsobená nejistotou ohledně výsledku řízení a s ním souvisejícím právním postavením poškozeného. Bez vědomosti o probíhajícím řízení, které je způsobilé do právního postavení poškozeného zasáhnout, nemůže být poškozený ve stavu nejistoty ohledně jeho výsledku a nemůže mu tedy v jejím důsledku vznikat ani nemajetková újma.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 4336/2010, ze dne 25.1.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce MUDr. Y. E.U., zastoupeného J.K., advokátem se sídlem v P., proti žalované České republice - Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v P., o 11.000.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 17 C 148/2009, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2010, č. j. 18 Co 241/2010-77, tak, že dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2010, č. j. 18 Co 241/2010-77, ve věci samé se zamítá, ve zbylém rozsahu se dovolání odmítá.

Z odůvodnění :

Městský soud v Praze napadeným rozsudkem potvrdil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 11. 2009, č. j. 17 C 148/2009-49, kterým byla zamítnuta žaloba na zaplacení částky 11.000.000,- Kč s příslušenstvím. Žalobce se jí domáhal náhrady nemajetkové újmy, jež mu měla být způsobena nepřiměřenou délkou řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 27 C 207/98, později vedeného pod sp. zn. 27 C 161/2009 (dále také „posuzované řízení“).

Soudy obou stupňů vyšly ze zjištění, že posuzované řízení bylo zahájeno dne 24. 7. 1998 a jeho předmětem bylo určení výživného pro zletilé dítě M. O. Žalobce v něm vystupoval na straně žalované a byl z důvodu neznámého pobytu zastoupen procesním opatrovníkem. Řízení bylo dne 4. 3. 1999 přerušeno do doby skončení řízení o určení otcovství žalobce k M. O., vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4, pod sp. zn. 32 C 122/94. Ten rozsudkem ze dne 6. 12. 2000 určil, že žalobce je otcem M. O. V posuzovaném řízení bylo pátráno po pobytu žalobce, přičemž Obvodní soud pro Prahu 4 pobyt žalobce nezjistil, přestože žalobce se po dobu trvání posuzovaného řízení účastnil úkonů trestního řízení vedeného u téhož soudu. Rozsudek ve věci pod sp. zn. 27 C 207/98 byl vydán dne 19. 8. 2002 a byla jím určena povinnost žalobce platit M. O. výživné. Žalobce se o posuzovaném řízení dozvěděl až v srpnu 2007 v souvislosti s prováděním exekuce nařízené na jeho majetek na základě rozsudku ze dne 19. 8. 2002. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka a proti rozsudku, kterým mu byla uložena povinnost platit výživné, podal žalobce ústavní stížnost. Ústavní soud nálezem ze dne 9. 6. 2008 zrušil obě napadená rozhodnutí. Ve věci určení výživného bylo znovu nařízeno jednání na 23. 7. 2008, avšak řízení bylo z podnětu žalobce usnesením ze dne 11. 3. 2009 přerušeno z důvodu probíhajícího řízení o určení otcovství u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 32 C 122/94.

Odvolací soud doplnil dokazování a zjistil, že řízení o určení otcovství ke dni jeho rozhodování nebylo skončeno. Neztotožnil se s názorem soudu prvního stupně, že žalobce je v tomto kompenzačním řízení povinen tvrdit a přiměřeně objasnit charakter a okolnosti vzniku nemajetkové újmy na své straně v příčinné souvislosti s nesprávným úředním postupem. Odvolací soud vycházel naopak z toho, že již samotná nepřiměřená délka znamená pro účastníka morální újmu. Předmětné řízení o

určení výživného ke zletilému dítěti v délce 11 let je nepřiměřeně dlouhé, ovšem v případě žalobce mu tímto nevznikla žádná morální újma, neboť se o vedení řízení dozvěděl až v srpnu 2007, tj. od roku 1998 do srpna 2007 bylo řízení vedeno bez jeho vědomí. Odvolací soud pak dobu trvání řízení od září 2007 nepovažoval za nepřiměřenou vzhledem k okolnostem projednávané věci (přerušeni řízení do doby rozhodnutí ve věci určení otcovství).

Žalobce napadl rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu dovoláním, jež má za přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 237 odst. 3 o. s. ř. a opírá je o dovolací důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. Za otázku zásadního právního významu považuje, zda-li poškozenému může vzniknout nemajetková újma způsoben nedodržením povinnosti vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě, pokud se o dlouhodobě probíhajícím řízení dozví až s časovým odstupem. Dovolatel se domnívá, že již samotný účinek zjištění, že je proti němu, bez jeho vědomí, po více než 9 let vedeno řízení, je zatěžující a sám o sobě způsobilý přivodit vznik morální újmy. Má za to, že je nutno odlišit situaci, kdy by v řízení bylo postupováno bez vědomí účastníka, avšak v přiměřené době a účastník by se tak o tomto řízení dozvěděl v kratší době. Zároveň dovolatel poukázal na okolnosti, za jakých se o probíhajícím řízení dozvěděl, kdy jeho dům byl obsazen zaměstnanci exekutorského úřadu za asistence policie, a to vše pro pohledávku relativně nízkou, v řádech desetitisíců Kč. Upozornil dále na to, že předmětné řízení nebylo doposud skončeno a lze očekávat, že bude skončeno až v horizontu několika let. Na základě výše uvedeného navrhl, aby dovolací soud zrušil obě předchozí rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zák. č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 7. 2009 - dále jen „o. s. ř.“ (viz čl. II., bod 12 zákona č. [7/2009](#) Sb.).

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. Dovolací soud se proto zabýval přípustností dovolání.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

Jelikož napadený rozsudek odvolacího soudu není měnícím ve smyslu § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., ani potvrzujícím poté, co předchozí rozsudek soudu prvního stupně (jímž rozhodl „jinak“) byl odvolacím soudem zrušen podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., přichází v úvahu přípustnost dovolání toliko na základě ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Pro dovození přípustnosti dovolání ve smyslu tohoto ustanovení by dovolací soud musel dospět k závěru, že napadené rozhodnutí je ve věci samé po právní stránce zásadně významné. Dle ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena, nebo která je odvolacími soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží.

Dovolací přezkum je za těchto podmínek přípustný toliko pro posouzení otázek právních, z čehož vyplývá, že relevantním dovolacím důvodem je jen ten, jímž lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.). Jen z pohledu tohoto důvodu, jehož obsahovým vymezením je dovolací soud vázán, lze posuzovat, zda dovoláním napadené rozhodnutí je zásadně právně významné.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné pro posouzení otázky, zda poškozenému může vzniknout nemajetková újma způsobená nedodržením povinnosti vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě, pokud se o dlouhodobě probíhajícím řízení dozví až s časovým odstupem od jeho zahájení, neboť v těchto souvislostech se jí dovolací soud dosud nezabýval.

Dovolání je však nedůvodné.

Účelem náhrady nemajetkové újmy způsobené nepřiměřeně dlouhým řízením je kompenzace stavu nejistoty, do níž byl poškozený v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení uveden a v níž byl tak udržován; odškodňována je tedy újma způsobená nejistotou ohledně výsledku řízení a s ním souvisejícím právním postavením poškozeného (srov. Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, uveřejněné pod č. 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „Stanovisko“, jež je, stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zde citovaná, dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.)

Tato nejistota je nutně spojena s okamžikem, kdy se poškozený o zahájení řízení nebo o tom, že řízení probíhá, dozví. Bez vědomosti o probíhajícím řízení, které je způsobilé do jeho právního postavení zasáhnout, nemůže být poškozený ve stavu nejistoty ohledně jeho výsledku a nemůže mu tedy v jejím důsledku vznikat ani nemajetková újma.

Pokud se žalobce dozvěděl o řízení, ve kterém byl žalován na splnění své vyživovací povinnosti, až v srpnu 2007, nelze do té doby uvažovat o tom, že by mu vznikala nemajetková újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení, a to ani tehdy, bylo-li dané řízení zahájeno již 27. 4. 1998. Okolnosti, za kterých se žalobce o probíhajícím řízení dozvěděl, jsou z daného pohledu právně nevýznamné, stejně jako předpoklad, že řízení bude ještě blíže neurčenou dobu pokračovat.

Rozhodnutí soudů obou stupňů tak spočívá na správném právním závěru, že žalobci nemohla vzniknout nemajetková újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení v době od jeho zahájení do doby, kdy se o něm dozvěděl, tj. od července 1998 do srpna 2007. Dovolací soud proto shledal dovolání žalobce nedůvodným a podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. je zamítl.

Dovolatel napadl výslovně také výrok rozsudku odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení. Dovolání v této části však není přípustné. Nákladový výrok, ač je součástí rozsudku, má povahu usnesení, jímž se nerozhoduje o věci samé, proto dovolání proti němu není přípustné podle ust. § 237 odst. 1 o. s. ř. a jeho přípustnost nezakládá ani žádné z dalších ustanovení občanského soudního řádu (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 4/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek civilních nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. 22 Cdo 231/2000, publikovaný v časopise Soudní rozhledy, č. 1, roč. 2002, str. 10).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)